

LÁTTUK, OLVASTUK

Fejér megyei könyvtárosok Ausztriában Könyvtárlátogatás Bécsben és Melkben

1992. július 13-14-én az MKE Fejér Megyei Szervezete szervezésében 45 kollégával együtt egy ausztriai tapasztalatcserén vehettünk részt. Bár borús és meglehetősen hűvös júliusi reggel volt, mégis jókedvűen, várakozásteli izgalommal foglaltuk el helyünket az autóbuzszon. A hosszú utazás alatt idegenvezetőnk, Piroska, végig dolgozott: mindig felhívta a figyelmünket egy-egy érdekes látnivalóra.

A hegyeshalmi határátlépés után - már igazi kirándulóidőben - hamarosan megérkeztünk Bécsbe, ahol az Osztrák Nemzeti Könyvtárt tekintettük meg. A könyvtár igazgatója, dr. Magda Strebl asszony köszöntött bennünket, majd egy kedves kolléga - dr. Fritz Dollmanits - mutatta be az egykori császárok "könyvesházát".

Az **Osztrák Nemzeti Könyvtár** gazdag gyűjteményei révén a világ legnagyobb könyvtárai közé tartozik. Mint megtudtuk: alapítását a késő középkor bibliofil uralkodóinak köszönheti, akik - egyéb javak mellett - nevezetes könyvritkaságokat is gyűjtöttek. Egy önálló könyvtáráépület létesítését VI. Károly határozta el, amely 1726-ban el is készült Fischer von Erlach és fia tervei alapján. /Itt jegyzem meg, hogy a császár már akkor nyilvános használatra szánta a könyvtárt!/ A barokk stílusú épület valóban méltó helye lett az értékes könyvritkaságoknak. Az építészeket dicséri, hogy szervesen illeszkedik a Hofburg épülettömbjéhez.

Először a Dísztermet, Európa legnagyobb barokk könyvtártermét tekintettük meg. A márvány padló és falborítás, a stukkós mennyezet és a reneszánsz stílusú boltívek gazdagsága elkápráztatja a belépőt. Az ovális alakú kupolaterem mennyezetfreskója - Daniel Gran munkája - VI. Károly megkoronázását örökíti meg. Az oldalfestmények pedig a tudományt személyesítik meg - különböző barokk jelképekkel. /A festő még Mátyás király arcképét is "rácsempészte" a freskóra./

A falak mentén kétszintes, aranyozott díszítésű könyvszekrények szegélyezik a termet. Az elfordítható polcok a mögöttük levő dolgozóhelyiségekbe vezetnek, melyek falain újabb polcok futnak, így összesen 200 000 kötetet lehet tárolni. A pazar bútorzat méltó kiegészítése az itt elhelyezett értékes könyveknek, melyek nagy része a XVI. és XVII. századból származik. Különösen híres a gyűjtemény központi része, Savoyai Jenő 15 000 kötetes könyvtára, melyet VI. Károly vásároltatott meg.

A tárlókban igazi könyvritkaságokban gyönyörködhattunk. Láthattuk többek között az ún. Bécsi Genesiszt, a legrégebbi illusztrált bibliatöredéket, régi Korán töredéket, sok-sok ősnymtatványt, a Guttenberg-bibliát, stb.

Mint vezetőnk elmondta, az Osztrák Nemzeti Könyvtár számos értékes gyűjteménnyel büszkélkedhet a kétmilliós könyvállományon felül. Híres a Kézi-

ratgyűjtemény, a Térképtár, a Miniaturagyűjtemény, Zenei Gyűjtemény stb., és még sorolhatnánk.

Ezután a könyvtár új, modern mélyraktárán kalauzoltak minket végig, melyet két héttel ott jártunk előtt nyitottak meg a nagyközönségnek. Az osztrák kolléga büszkén sorolta a lenyűgöző adatokat: a raktár össz. hasznos területe 16 300 m², kb. 4 millió kötet tárolására elegendő. Ez 30 évre megoldja a raktározási gondokat! Ebben a modern, többcélú létesítményben 110 új olvasóhelyet alakítottak ki, és a legmodernebb technikai berendezések használatával gyorsabb lett a kiszolgálás, megszűnt a várakozási idő. Naponta mintegy 4 000 látogató keresi fel az intézményt.

A könyvtárlátogatás után Schönbrunn, a "bécsi Versailles-t" néztük meg. A kastély barokk stílusban épült, míg termeit rokokó ízléssel rendezték be. Végig "sétáltunk" az egykori uralkodók lakosztályain, kigyönyörködtük magunkat a rózsafa bútorokkal, perzsa

Az Osztrák

Nemzeti

Könyvtár

miniatűrökkel, németalföldi gobelinekkel, kínai lakkfestményekkel díszített termekben. Megcsodáltuk a kertépítészet egyik remekművét, a kastély mögött húzódó hatalmas parkot. Egy rövid sétát tettünk a Belvedere-ben, és ránk eseteledett. Szállásunk Bécs egyik legszebb pontján, a Wilhelminenbergen volt, egy pazar kastélyszálló - mellett. A szállót körül-ölelő parkból festői látványt nyújtott az esti fényben pompázó város.

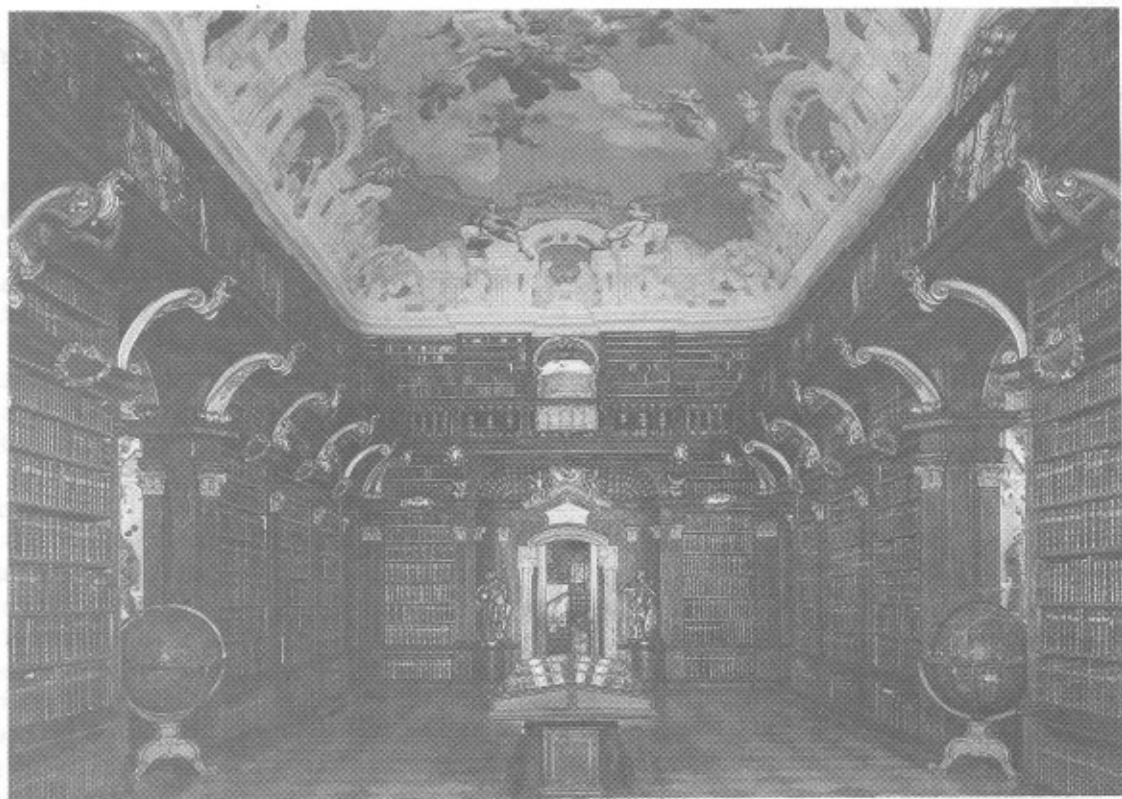

Második nap **Melk**be látogattunk el, melynek nevezetessége a **bencés apátság épületegyüttese**. A barokk építészet újabb remekét csodálhattuk meg itt is. Már az autósztrádáról lenyűgöző látványt nyújtott a város fölé magasodó épülettömb.

Két hatalmas bástya fölött átívelő díszkapun - melyet Szent Lipót és Szent Kelemen szobrai díszítenek - keresztül jut a látogató a trapéz alakú Prelátus udvarba. Nagyszerű látvány tárul szemünk elé: a templom kimagasló kupolája és tornyai, az épületeket díszítő freskók, a szökőkút stb.

Ezután Kaiserzimmer - ma múzeum - helyiségein sétáltunk végig, ahol a kolostor alapításának és az egykori hűbérurak, a Babenbergeknél történetének dokumentumai találhatóak, valamint az apátság tevékenységét bemutató kiállítások láthatók. A termek a 196 m hosszú Császár-folyosóra nyílnak, ahol a Habsburg uralkodók képei tekinthetők meg I. Lipóttól Károly császárig.

A Márványteremhez vezető úton végigtekinthettünk a kolostoregyüttes grandiózus architektúráján. A reprezentatív dísz- és ebédlőteremben az ajtókeretek és a falak márványstukkó borításúak. A mennyezetfreskó - a tiroli Paul Troger munkája - Pallas Athénét, az értelem istennőjét ábrázolja, amint oroszlán vontatta kocsin utazik a Sötétség - a Gonoszság és Kegyetlenség - Birodalmából a Fény - a Jóság és Szépség, a Tudás és Művészet - Birodalmába.

Innen egy széles teraszon át jutottunk - közben megcsodálva a gyönyörű panorámát - a **könyvtárterembe**. Az intarziás könyvespolcok, a díszes könyvgerincek, a mennyezet Troger-festményei harmonikus összhatást nyújtanak. A mennyezetfreskó alakjai a négy főerényt ábrázolják: Okosság, Igazságosság, Erő és Mértékletesség. E jelenetsorok azt sugallják, hogy a természeti erőknek hogyan kell a természetfölötti hithez vezetni. Az oldalajtók falfaragványai a négy szaktudományt - jog- és orvostudomány, filozófia és teológia - jelképezik. Itt is valódi kuriózumokat láthattunk. A föld- és az égbolt-globusz 1679-ből származnak. Az apátsági könyvtár mintegy 90 000 kötetet foglal magába: 1 200 IX-XV. századi és 800 XVII-XVIII. századi kéziratot, valamint 850 ősnymtatványt. A legérdekesebb kéziratok és ősnymtatványok a vitrinekben megtekinthetők. Nagy élményt jelentett számunkra, hogy egy ilyen régi könyvet kézbe is vehettünk.

A márványterem és a könyvtár után a templom - isten fogadóterme - lenyűgöző. A barokk minden stílusjegyét magán viselő épület leírására nagyon nehéz megfelelő szavakat találni. Az architektúrája, a mennyezetfreskók - a salzburgi Michael Rottmayr munkája - gyönyörű jelenetsorai, a falak márványstukkói, a karzatok arany, okker, szürke és zöld színezése - mindez a színek és formák szimfóniája. Azt hiszem nyugodtan elmondhatjuk, hogy a barokk építészet műremekét láttuk, amely valóban méltó arra, hogy fennen hirdesse Isten dicsőségét.

Még sokáig és szívesen elidőztünk volna Melkben, de hosszú, fárasztó út várt ránk, így hát indulnunk kellett. A Duna völgyében festői tájakon keresztül vezetett utunk. Igazán rövid időre álltunk csak meg Kremsben, az Alsó-ausztriai városban. Rövid sétát tettünk a kanyargós, ódon utcákon, a Piac-terén megtekintettük a Szentháromság-szobrot, az Angol Kisasszonyok Intéze-

tének barokk palotáját stb. A hazafelé vezető út jó hangulatban és gyorsan telt el.

Azt hiszem, akik részt vettek e kiránduláson, mindannyian elmondhatjuk, hogy nem is annyira tapasztalatokban, mint inkább felejthetetlen élményekben gazdagabbak lettünk. Még sokáig szívesen fogunk visszaemlékezni az együtt töltött kellemes órákra, gyönyörű épületekre és a szép régi könyvtárak értékes gyűjteményeire.

Erdélyi Józsefné

A könyvtárosok egy csoportja Bécsben